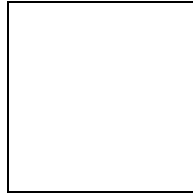

ביטול הפסד הון במכירת מניות

שלומי זרחיה, משפטן (רו"ח)

קודם לרפורמה במס יכולה הייתה חברה ישראלית לייצר, לכאורה, הפסדי הון יש מאין, זאת באמצעות תכנון מס פשוט שלפיו רוכשת היא מניות של חברה ישראלית אחרת, בה קיימים רווחים צבורים מהעבר, שטרם חולקו. לאחר רכישת המניות מחולקים הרווחים הצבורים כדיבידנד אשר לא חויב במס (היות ודיבידנד בין חברות ישראליות אינו חייב במס). השלב הבא הינו מכירת המניות הנרכשות, אשר ערכן ירד בסכום הדיבידנד שחולק. תוצאת הפעולות שתוארו לעיל היא – יצירת הפסד הון לצרכי מס - על אף העובדה שכלכלית לא קרה דבר.

על מנת לחסום את תכנון המס הנ"ל נקבעה ברפורמה הוראה אנטי-תכנונית לפיה בעת מכירת מניות אגב רישום הפסד הון למס, יופחת הפסד ההון בסכום הדיבידנד שהתקבל בשנתיים שקדמו למכירת המניות. כפי שנראה להלן, קביעה שרירותית כאמור של הפחתת הפסד ההון בכל מקרה של חלוקת דיבידנד בשנתיים האחרונות אינה נכונה.

ניקח לדוגמא חברה אשר הוחזקה על-ידי חברה אחרת, מיום הקמתה ועד ליום מכירתה. במצב כאמור ברור כי כל הרווחים נוצרו לאחר מועד ההשק'עה בחברה, משמע, מחיר המניות לא הושפע מרווחים צבורים (שלא היו ביום הקמת החברה). נניח שחברה זו חילקה את כל רווחיה הצבורים שנתיים לפני מכירת המניות ולאחר מכן עקב מעבר להפסדים ירד ערכה בשוק והיא נמכרה בהפסד. בהתאם להוראות החוק לא יוכר הפסד הון בחברה כאמור, שלא בצדק.

דוגמא נוספת – נניח מצב בו לפני 10 שנים נרכשו מניות חברה שצברה הפסדים (משמע מחיר הרכישה אינו משקף רווחים צבורים שטרם חולקו), לאחר הרכישה נערכה תכנית הבראה והחברה עברה לרווחים, אשר חולקו שנה לפני מכירתה. בשנה האחרונה עברה החברה להפסדים גבוהים וערכה ירד. גם במקרה זה יבוצע תיאום של הפסד ההון למס. גם בדוגמא זו מדובר בחברה שהרווחים בה נצברו וחולקו לאחר תאריך הרכישה, ולכן, גם כאן אין מקום להוראה בדבר אי הכרה בהפסד הון עקב חלוקת דיבידנד קודם למכירת המניות.

בשתי הדוגמאות שלעיל לא נכון היה שלא להכיר בהפסדי ההון בחברה, וקיימות דוגמאות נוספות. משמע, ביטול הפסד ההון בעת מכירת מניות לפי קריטריון של חלוקת דיבידנד בשנתיים שקדמו למכירה אינו נכון. בעניין זה **יש לזכור כי ההפסד אותו רוצים למנוע הינו הפסד שנוצר עקב קיומם של עודפים במועד הרכישה אשר יצרו עלות מניות (במועד הרכישה)**. משמע, הוראה נכונה הייתה מתייחסת לדיבידנד שחולק מרווחים שהיו קיימים בעת הרכישה ולא באופן כללי לכל חלוקה של דיבידנד.

כללי החשבונאות קובעים כי חלוקת רווחים שנוצרו לפני מועד הרכישה תגרום להפחתת עלות הרכישה. הפחתת עלות הרכישה, במקרה כאמור, גם לצרכי מס היה מביא לתוצאה הרצויה מבלי להביא לעיוותים בלתי צודקים. והרי אין זה ראוי כי נישומים הפועלים כדין ינזקו בעת שמבקשים לחסום את דרכם של סוררי מס.